

 SAGA
EGMONT

Pekka Lempiäinen

ROTTAJAJANTTI

Pekka Lempiäinen

Rottajahti

SAGA Egmont

Rottajahti

Cover image: Shutterstock
Copyright © 1995, 2021 Pekka Lempiäinen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726870428

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

1.

Talvi jo tekee tuloaan. Yöllä sataa ensilumi, joka tosin päivän edetessä hupenee nopeasti. Nyt aamupäivällä on maassa vielä jokunen sentti vetistä sohjoa, mutta puista ja katoilta lumi on sulanut tykkänään.

Huuko katselee alkavaa talvea olohuoneensa, ikkunasta. Märkä, kylmä, lehdetön maisema ei silmää hivele.

Senja astuu juuri kellarista ulos, sulkee uksen, kävelee sitten pihan poikki asuinrakennukseen. Senjalla on punainen muoviämpäri kädessään ja Huuko arvaa tämän noutaneen perunoita, ehkä myös porkkanoita, sipuleita.

Huuko on oudon levoton, kuten hän on aina syksyisin ja keväisin, kun vuodenajat eivät tunnu löytävän sijaansa. Hän istuu nojatuoliin, levittää sanomalehden eteensä, kääntää urheilusivut esiin. Ei mitään mielenkiintoista. Talvilajit eivät ole vielä kunnolla alkaneet ja kesälajit ovat jo lopuillaan. Eivätkä nuo urheilutulokset muutoinkaan ole häntä enää muutamaan vuoteen jaksaneet kiinnostaa. Ei tullut nuorena löydettyä omaa lajia.

Senja kolistelee jo eteisessä, sitten keittiössä, huutaa sieltä:

- Huukoo!

Huuko ei ole kuulevinaan.

- Huukoo! Senjan äänessä särähtää jo kiukku ja Huuko nostaa päätään.

- Kellarissa on rottia ollu. Ovat pottulaarissa...

Huuko nousee nopeasti ylös. Osa sanomalehdestä leviää lattialle.

- Rottiako? Huukon silmät loistavat intoa. - Vai on jo rottia ollu. Kyllä minä ne hoidan. Kyllähän minä rotat. Vai että on jo rottia...

Näin puhuessaan hän samalla astelee kiireesti keittiöön ja ryhtyy heti penkomaan kaappeja. Kohta hän löytää komeron alahyllyltä kasan rotanloukkuja, kaikkiaan kuusi niitä onkin, sekä pienen harjan ja pullon, joka sisältää ompelukoneöljyä. Hän rojahtaa polvilleen lattialle ja ryhtyy putsamaan loukkuja.

Senja heittää hänelle edellispäivän sanomalehden. Huuko katsoo lehteä hetken hölmönä, älyää lopulta ja levittää lehden loukkujen alle, jatkaa askareitaan.

Kun Huuko nyt kyykkii siinä kumarassa, näyttää aivan kuin hän lyyhistyisi, taittuisi keskeltä poikki. Eikä tuo johdu pelkästään siitä, että Huuko on pitkä ja laiha, hän on myös veltto, miltei selkärangaton. Aina hän on vähän kumarassa, selkä notkolla johonkin nojaamassa. Kun hän tarttuu johonkin esineeseen, tai ryhtyy työhön, vaikuttaa kuin hän koettaisi selviytyä tehtävästä voimiaan käyttämättä. Usein esineet putoilevat häneltä käsistä ja hän lopettaa työnteon ennenkuin on päässyt alkua pidemmälle.

Rotanloukkuja hän nyt kuitenkin tutkii varsin huolellisesti ja heti kun saa ansan mieleisekseen, hän testaa sitä, virittää ja laukaisee.

Senja hermostuu noista äänistä, sanoo:

- Eikö niitä voisi jossain muualla paukutella. Kas kun et niitä ole vielä sänkyyn mukana raahannut.

Huuko on keskittynyt työhönsä, ei vaivaudu heti vastaamaan. Hän roikottaa yhtä rotanloukkuja ilmassa ja tiiraa sitä valoa vasten, sanoo Senjaan katsomatta:

- Nainen vaietkoon seurakunnassa ja miksei muuallakin. Nämä kun laitan latinkiin, niin kuule johan

loiseläjät kupsahtaa. Ei kauan jyrsi rotat pottuja meidän kellarissa.

- Veisit ne kuitenkin jonnekin muualle, Senja valittaa vielä. - Tulee tytötkin pian kotiin.

Huuko kerää harmissaan loukut syliinsä, nousee ylös, kääntyy vielä Senjan puoleen, pyytää:

- Antaisitko kuule semmoisen kimpaleen juustoa. Ei niin väliä, onko edamia vai emmentaalia tai muuta.

- Mitä sinä sillä?

- Syötiksi laitan loukkuihin.

- Ota jääkaapista.

Huuko kaivaa jääkaapista juuston. Osa loukuista putoaa lattialle ja sinnikkäästi hän hamuaa ne taas syliinsä.

Samassa lapset jo juoksevat ovia paiskoen kotiin, seisautuvat oviaukkoon ja jäävät siihen tuijottamaan rotanloukkuja.

- Mitä noi on? kysyy lopulta vähän toisella kymmenellä oleva Lilja.

- Alkaa isäs taas rottia jahdata, Senja selittää auliisti.

- Sitä mitä viime talvenakin? Laskee ne raadot?

Senja kuitenkin syventyy askareisiinsa, vilkaisee vaan tyttöä, ei vastaa.

- Yli neljäkymmentä rottia tuli viime vuonna, Huuko ryhtyy kerskailemaan. - Ja isoja rottia ja karvaisia. Ne on nyljettykin joka sorkka. Tai eihän niillä kylläkään sorkkia ole.

Seitsemänvuotias Satu nyrpistää pientä nenäänsä. Lilja kääntää Huukolle selkensä, kysyy Senjalta:

- Onks toi nylkenytkin ne? Syönyt lihat? Miten inhaa!

- Ei niitä nyt sentään syöty ole, Huuko pahastuu.

- Mutta nyljetty on ja nahka tallessa. Nätti turkki siitä voi tullakin. Häntäkin on kaunis. Aika pitkäkin.

Semmoinen ehkä noin...

- Mene nyt jo jonnekin siitä rottinesi, Senja sanoo, luo Huukoon kiukkuisen katseen.

Huuko vie loukut eteiseen, leikkelee juuston palasiksi ja sitoo rautalangalla palan jokaiseen loukkuun. Yhden loukun hän sitaisee narun pätkällä kiinni seinästä töröttävään naulaan. Ja nyt hän jo virittää loukkua. Kädet vapisevat, sillä joskus on rotanloukku lauennut hänen sormilleen ja hän pelkää niitä edelleen. Sormissa on vielä arvet niillä kohdin, johon loukun sahanterämäinen rauta on painunut.

Hän saa loukun vireeseen, noutaa vielä kiireesti taskulampun keittiöstä ja kumartuu tutkimaan ansaa. Hyvältä näyttää. Herkästi tuo tuosta laukeaisi.

Hän nousee nyt seisomaan ja pullistaa laihaa rintaansa, tuntee itsensä suureksi ja mahtavaksi kuin sotapäällikkö, joka tietää taistelun kohta alkavan ja arvaa lopputuloksen olevan omissa hyppysissään. Hetken aikaa hän jo näkee itsensä taistelutantereella ja näkee rottien valtavan armeijan hyökkäävän. Hän näkee itsensä tappelemassa karhunkokoisia rottia vastaan. Hän lyö rottia miekalla ja kirveellä, pistää seipäällä. Hän ampuu rottia kiväärillä, tykillä, singolla ja raketilla ja pistää hän vielä puukollakin.

Äkkiä tuo kuvitelma tuntuu hyvin typerältä ja hän karkottaa sen nolona päästään.

Hän ottaa pari loukkua mukaan, vie ne kellariin ja virittää sinne. Sieltä hän on edellisenä talvena saanut runsaimman saaliin ja uskoo niin käyvän nytkin. Kellarissa eivät ovet mene enää kunnolla kiinni, ovat turvonneet ja lahonneet. Huuko ei ole halunnut ryhtyä niitä korjaamaan tai uusia ostamaan, sillä silloinhan eivät rotat pääsisi esteettä kulkemaan.

Mutta Huuko kiipeää nyt jo ullakolla. Sinne rojujen, vanhojen vaatteiden ja sahanpurujen sekaan hän virittää

vielä yhden loukun.

- Huukoo! Senja huhuilee ulko-ovella. Missä ihmeessä... Huukoo! Huuko kurkistaa alas.

- No, mitä nyt? Täällä minä olen, täällä ylhäällä.

- Mitä ihmettä sä siellä teet? Senja kysyy mutta ei jää odottamaan vastausta, huikkaa vaan:

- Tuu syömään sieltä.

- Heti, heti, Huuko vakuuttaa, mutta Senja on jo mennyt.

Huuko laskeutuu ullakolta ja astelee puuhakkaana keittiöön. Tytöt ovat jo syöneet ja lienevät nyt omassa huoneessaan. Senja tiskaa. Esiliina on nauhoitettu tiukkaan. Ruokana on lihakeittoa. Huuko ahmii nopeasti lautasen tyhjäksi, juo lasillisen piimää, vie likaiset astiat Senjalle. Tämä ei päättään käännä.

Huuko istahtaa vielä hetkeksi pöydän ääreen odottamaan, naputtelee hermostuneena pöytälevyä. Senja ei häntä huomaa tai ei hänestä piittaa. Kohta Huuko kyllästyy odottamaan ja palaa eteiseen. Viimeiset kaksi loukkuaan hän työntää piiloon puseronsa alle, sytyttää sitten tupakan ja astuu portaille. Taivas on harmaa, mutta paikoin pilviverho repeilee. Märkä varis lentää pihan yli ja vilkuttaa Huukolle.

Huuko käy kyykkysilleen, imee savuketta posket lommolla. Tupakka on päässyt kostumaan. Rottien loukkupyynnin hän on aloittanut pari talvea aikaisemmin, ensin varovasti vain yhdellä, kahdella loukulla. Oli sitten tuosta innostunut. Edellisenä syksynä oli rotanloukkuja ollut jo kuusi. Sinä talvena hän oli myös ryhtynyt nylkemään rottia, pitämään lukua saaliistaan. Ei hän tosin tiennyt, mitä noilla nahoilla tekisi. Myyntiin noista ei kai koskaan olisi. Tuntuu, että ihmiset arvostavat turkiksia sitä enemmän, mitä harvinaisempia ne ovat.

Rottia on rutkasti liikaa, eikä niistä piittaa kukaan, ei metsämies, ei nahkuri.

Aikaisemmin Huuko oli myrkyttännyt rottia, sillä runsaasti niitä oli aina tuolla tontilla ollut. Niitä tulvi syksyisin läheiseltä kaatopaikalta kuin aaltona. Myrkyistä koitui kuitenkin se haitta, että rottia kuoli myös talon ja seinien sisään onkaloihin, eikä niitä kaikkia saanut millään sieltä pois. Ne mätänivät, löyhkäsivät ja levittivät kai tautejakin.

Ollessaan kerran yksin kotona, oli Huuko nähnyt täysin höperön rotan. Se oli hoiperrellut kuin sikahumalainen rantapummi. Hän oli arvellut, että rotta oli syönyt myrkkijä siksi vähän, että se ei ollut kuollut niihin vaan seonnut. Se oli hoiperrellut päin seiniä ja huonekaluja. Se ei ollut pelännyt Huukoakaan, olisi jopa kävellyt tämän päälle, ellei Huuko itse olisi väistänyt.

Huuko oli silloin ryhtynyt seuraamaan tuon sekapäisen rotan puuhia. Otus oli kannellut myrkkijyviä suussa ja ripotellut niitä eri paikkoihin, piilotellut ikäänkuin talvivarastoja keräävä orava. Huuko oli hetken katsellut tuota ja tappanut sitten rotan. Kolmasti hän oli saanut huitaista vasaralla, ennenkuin rotta oli lakannut sätkimästä. Myrkkijyvät hän oli kasannut huolellisesti talteen komeronnurkkaan, jossa ne olivat alunperin olleetkin. Hieman oli kuitenkin huolestuttanut. Hän oli pelännyt, että Satu voisi uteliaisuuttaan syödä noita jyviä ja sairastua, kuolla.

Huuko oli tuota miettinyt muutamana päivänä ja lopulta poistanut talostaan kaikki rotanmyrkyt, haudannut ne lasipurkissa syvälle maan poveen. Seuraavana päivänä hän oli ostanut ensimmäisen rotanloukkunsa.

Nyt Huuko kurkistaa oven raosta sisälle. Senja selaa jotain lehteä olohuoneessa, tyttöjä ei näy. Huuko astuu

sisälle ja keittiöön, vilkaisee vielä sivusilmällä Senjaa. Tämä ei näytä huomanneen häntä, ei kohota katsettaan lehdestä. Huuko sulkee hiljaa oven.

Hän tyhjentää komeron lattialta tavarat hyllyihin ja virittää toisen loukun hämärimpään nurkkaan. Vähän roinaa hän kasaa loukun eteen näkösuojaksi.

Viimeisen loukun on tarkoitus sijaita tiskipöydän alla. Tuota tarkoitusta varten Huuko on poistanut osan keittiökalusteiden sokkelista. Tiskipöydän alle jää reilun kymmenen sentin korkuinen tila. Loukku mahtuu laukeamaan ainoastaan viemäriputken vieressä, johon on pistosahalla päässyt nakertamaan tarvittavan kolon.

Ensin Huuko virittää loukun ja työntää sitä sitten vähin erin kohti viemäriputkea. Käsi ei tahdo nyt ulottua. Pusero on liian paksu. Hän riisuu sen ja yrittää uudelleen. Nyt sujuu paremmin. Työ on silti hankalaa.

Huuko nököttää vielä tiskipöydän ääressä, kun Senja astuu keittiön ovelle. Senja seisahtuu sijoilleen. Huukon pää on aivan lattiassa kiinni, käsi kokonaan tiskipöydän alla ja takamus sojottaa pystyssä. Vähitellen housut luistavat vyötäröltä alas ja lopulta takamus loistaa paljaana ja valkoisena.

Senja katsoo häntä hetken ovelta, ei sano mitään, pudistaa vaan päätään ja poistuu.

Huuko saa lopulta loukun mieleiselleen paikalle ja lähtee heti tutkimaan kellariin, josko siellä jo on rottia loukkuihin langennut.

2.

Seuraavana aamuna sataa vettä. Huuko katselee sadetta ikkunasta, noituu. Aamupäivällä sade loppuu, mutta tuuli yltyy myrskyksi asti. Tuuli kulkee ja näyttää kulkiessaan mahtinsa. Se katkoo puita ja pylväitä, piiskaa pensaita, kaataa heiveröisempiä latoja, talojakin.

Huukon kimppuun tuuli käy heti, kun hän astuu ulkovesta rapuille. Mies huojuu ja heiluu hetken, on kaatua. Tuuli tempaisee oven kädestä ja paiskaa sen seinää vasten. Huuko joutuu repimään kaksin käsin, hartiavoimin ennenkuin saa oven taas kiinni.

- Voi saastepilvi, hän mutisee ja sonnustautuu eteisessä sadevaatteisiin.

Huuko astuu pian uudelleen ulos ja puskee päin tuulta kellariin. Kaikki sisätiloissa olleet rotanloukkunsa hän on jo tarkistanut ja jäänyt vaille saalista. Huuko toivoo nyt hartaasti, että kellarin loukuissa olisi kuollut rotta, tai parikin, mutta hänen haaveensa ei käy toteen.

Huuko noutaa samalla lehden postilaatikosta ja palaa kiireesti sisälle. Hän on sinä aamuna nukkunut pitkään. Senja valmistaa jo ruokaa päiväksi, kun Huuko vasta nyt aloittaa aamua kahvilla. Kahvi on jo aivan kylmää. Hän juo kuitenkin toisenkin kupillisen, kääntelee sivuja lehdestä, mutta ei kiinnitä mitään huomiota uutisiin, ei otsikoihin, ei lue nyt edes sarjakuvia.

Senja ryhtyy jo kattamaan pöytää. Huuko ottaa lehden mukaansa, siirtyy olohuoneeseen. Hän avaa lehden pöydälle, muttei lue sitä. Hän on saanut ajatuksen. Hän

suunnittelee, puntaroi, hakee toimintamallia, unohtaa muun maailman kokonaan.

Hän havahtuu noista mietteistään vasta, kun Lilja tönii häntä olkapäähän.

- Mutsi käski sunt syömään, Lilja sanoo. - Ellet ole rottia syönyt.

Satu kikattaa.

Huuko lumpsii Liljan perässä keittiöön, on yhä vielä ajatuksissaan.

- Ei niitä rottia syöty ole, hän mutisee, haroo hiuksiaan.
- Vaikka, miksei niitäkin voisi...

- Ole ääneti, Senja älähtää.

Huuko saa eteensä lautasellisen kaalilaatikkaa, mättää sekaan puolukkasurvosta, kaataa lasiin maitoa ja syö, maiskuttaa, hörppii. Sivusilmällä hän tiirailee Senjaa, odottaa kunnes tämäkin on istuutunut pöytään, sanoo:

- Onpas herkullista. Todella maukasta ruokaa.

Senja katsoo häntä silmät viiruina, epäilee selvästi jotain.

- Kylläpä onkin maukasta ruokaa, Huuko jatkaa ylistystä. - Todella, todella. Mitenkäs tämä on tehty.

Senja laskee haarukan lautaselle, suoristautuu tuolin selkänojaa vasten, katsoo tiukasti, kysyy:

- No, mikäs nyt on?

- Sanoin vaan, että herkullista on.

- No eipä sitä ennen ole noin kehuttu, Senja hämmästelee. - Samalta tämä minusta maistuu kuin ennenkin. Mistä se nyt oikein puristaa kenkä?

- Aattelin vaan, Huuko silmäilee muka välinpitämättömänä ikkunasta ulos. - Niin, että jos pyyhältäisin tästä vaikka Ooken luo, kun ei olla taas aikoihin nähtykään.

Senja tapittaa vielä tiukasti.

- Vastahan tuo viikolla kävi.

- Niin no, kävihän tuo kyllä, Huuko myöntää. - Mutta olisi tässä ollut sille vähän asiaakin. Semmoista pientä vaan.

- No mitä asiaa?

Huuko ei tahtoisi tuota kertoa, koska ei tuota vielä itsekään täysin tiedä.

- Semmoista vaan, hän sanoo ja putsaa haarukalla kynsien alustoja. - Se on kato semmoista miesten asiaa.

Senja kiinnostus laantuu.

- Sen kun pyyhällät.

Huuko hotkaisee nopeasti lautasen tyhjäksi, poistuu samantien pukeutumaan ja unohtaa lähtiessään ulko-oven auki. Hän kulkee savisen pihan poikki maantielle, painuu sitten määrätietoisesti päin tuulta. Huukon askel on eteenpäin pyrkivä, kädet heiluvat vinhasti kupeilla, otsa on tuimissa rypyissä. Hän mutisee itsekseen, on alkumatkasta hyvinkin kiukkuinen ja kiroilee, mutta saa matkalla jostain hyvää mieltä ja hihittelee ja tyrskii kämmeneensä ilman näkyvää syytä. Ikkunoista ja pihamailta useat silmät seuraavat hänen kulkuaan. Eräs vastaantuleva pariskunta jää katsomaan hänen jälkeensä. He tuijottavat kauan, vilkaisevat välillä toisiaan silmiin ja taas Huukon loittonevaa selkää: hulluko lienee tuo mies?

Noin vartin kuluttua Huuko saapuu valkoisen asuintalon pihalle, astuu portaat ylös ulko-ovelle ja koputtaa. Oven avaa kookas, pulskanpuoleinen nainen, jää kysyvänä odottamaan, kallistaa päätään, peittää oviaukon.

- Onks tota, tota, Huuko takeltaa, terästäytyy. - Onks tota toi Ooke kotosalla?

- Se on syömässä nyt, nainen vastaa, epäröi, katsoo Huukon olkapään yli säätilaa. - Mutta tuu nyt sisälle odottamaan. Noin tuuleekin.

Huuko lampsii naisen ohi olohuoneeseen, ei huomaa riisua kuraisia saappaitaan. Vetiset saappaanjäljet näkyvät selvästi puhtaalla parketilla. Myös naisen kiukkuinen katse jää huomaamatta. Huuko vajoaa lähimpään nojatuoliin, ristii kätensä niskan taakse, katsoo vastapäisellä seinällä roikkuvaa taulua. Kuvassa on vanha kirkko ja muutama suuri lehmus. Huuko ei osaa arvata, missä kirkko sijaitsee, vaikka tutulta tuo hänestä näyttää. Ei ole tullut juuri kirkoissa käytyä. On hän toisinaan käynyt vanhempiansa haudalla, mutta ei ole silloinkaan huomannut katsoa tarkemmin ympärilleen, kirkkoa ja muuta. On vaan piipahtanut. Hän päättää nyt, että seuraavalla kerralla katsoisi myös kirkkoa. Nainen astelee kipakasti keittiöön. Ovi jää raolleen. Huuko kuulee sieltä Ooken äänen:

- Kuka siellä kolkutteli?
- Huuko. Huukohan se siellä.
- Mitä asiaa sillä?
- Eipä tuo kertonut. Jäi oottamaan.

Huukon kämmenet hikoavat. Hän huomaa tuon itsekin, katsoo käsiään hölmistyneenä, pyyhkii ne housunlahkeisiin.

Ooke astuu keittiöstä olohuoneeseen, pyyhkii vielä suupielistä ruuanmuruja paidanhihaan, katsoo Huukoa kummissaan.

- No, mitäs äijä muuta, hän kysyy.

Huuko nousee riuskasti ylös, eikä Ookekaan nyt tiedä, että istuisiko vai jäisikö seisaalleen. Kätelläkö pitäisi?

- Mitäs tässä muuta. Pikkuhiljaa vaan. Vihmoo vähän ulkona. Rupesi oikeen paleltaan. Se on toi tuuli, joka sen tekee niin kylmäksi.

- Se on kylmä tuuli. Taitaa talvea jo tehdä.

On hetken kiusallisen hiljaista. Jutunjuurta ei tahdo löytyä. Seinäkello tikittää turhan äänekkäästi. Keittiöstä

kuuluu astioiden kilinää, vesihana avataan.

- Ostin polkupyörän eilen, Ooke sanoo.

Huuko rypistää kulmiaan, yrittää kuitenkin näyttää kiinnostuneelta.

- Vai menit sinä fillarin ostamaan. Mitäs sillä talvella?

- Niitä saa nyt halvalla, Ooke selvittää. - Puoleen hintaan tingin sen. Se on sieltä Kertosen kaupasta, sieltä radan varresta. Myyvät kai nyt koko varaston tyhjäksi. Jos kaupaksi saavat. Aikovat kai lopettaa koko liikkeen.

- Fillarihan olisi kesällä mukava, Huuko valehtelee mielipiteensä. - Pitäisi sitä minunkin kai ruveta harkitseen, fillarin ostoo. Voisi kesällä vähän kuntoilla.

Ei Huukolla ole aikomustakaan hankkia polkupyörää, ylimalkaan kuntoilla.

- Mennään kuule kattoon oikeen, Ooke sanoo.

- Joo, mennään.

Ooke pukeutuu huolellisesti toppatakkiin, toppakenkiin, vetää pipon syväälle korville, heiluttelee sormensa käsineisiin, tutkii vielä itseään peilistä, että varmasti kaikki tarpeellinen on yllä.

Huuko katsoo tuota harmistuneena, nyreissään. Ei hän erikoisemmin pidä tuosta miehestä. Pikemminkin päinvastoin. Aina tuo pullero on jollain tapaa harmittanut häntä, jo aivan kouluajoista lähtien. Kunpa vain olisikin ollut joku toinen jota...

Ooke ohjaa Huukon pihan poikki autotalliin ja esittelee siellä uuden, sinisen polkupyöränsä, jolla on ennättänyt ajaa vain muutaman kilometrin, kaupasta kotiin. Polkupyörä kiiltää, Ooken Lada kiiltää, Ooken naamataulu kiiltää. Työkalut ovat siististi rivissä seinällä. Järjestys ja puhtaus huokuu kaikkialla.

Huuko ei tuommoiselle anna mitään arvoa, katselee kyllästyneenä.